

Nr 375.

Av herrar **Gustafson** i Vimmerby och **Carlström**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 102, angående försäljning av vissa kronoegendomar och upplåtande av lägenheter från sådana egendomar.*

I proposition 102 punkt 5 vid innevarande års riksdag föreslår Kungl. Maj:t, att till aktiebolaget Järnforsens möbelfabrik måtte försäljas vissa områden av förra trumpetarbostället $\frac{1}{2}$ mantal Prästnäs i Målilla socken av Kalmar län jämte till nämnda boställe hörande vattenrätt i Emån samt vissa områden av kronoegendomarna Klövdala nr 1 och nr 2 i Järeda socken för en köpesumma av 27,300 kronor att erläggas kontant vid köpets avslutande.

Då aktiebolaget Järnforsens möbelfabrik efter åtskilliga underhandlingar om att få köpa ifrågavarande områden nu nödgats erbjuda nämnda köpeskilling, måste detta ses mot bakgrunden av att domänstyrelsen i annat fall icke velat föreslå försäljning. Vi måste dock anse, att staten i detta fall på ett tämligen hårdhänt sätt utnyttjat enskildas företagsamhet. Det är nämligen att märka, att den vattenkraft det här gäller — största värdet ligger ju i denna — först genom aktiebolaget Järnforsens möbelfabriks åtgöranden kommit till användning och sålunda stegrats i värde. Genom i jordbruksutskottet tillgängliga handlingar påvisas sålunda, att den arrendeinkomst, som staten haft av vattenfallet, under perioden 1880—1900 varit 25 kronor årligen, under perioden 1901—1920 100 kronor årligen, och först vid nämnda tidpunkt erbjöds bolaget förnyat arrende mot en årlig arrendesumma av 850 kronor. Då bolaget emellertid, med hänsyn till önskvärdheten av tryggare utvecklingsbetingelser för verksamheten, önskade en till 20 år förlängd arrendetid, hemställde bolaget om sådan förlängning av den föreslagna arrendetiden. På grund härav föreslogs arrendeperioden till 20 år men fastställdes samtidigt det årliga arrendebeloppet till 1,500 kronor. Bolaget hade alltså att välja mellan ett såsom skäligt ansett arrendebelopp av 850 kronor eller att erlægga det högre beloppet 1,500 kronor för att vinna den ökade trygghet, som den längre arrendetiden kunde anses innebära. För att vinna denna ökade trygghet ansåg sig bolaget nödsakat antaga den längre arrendetiden med dess orimligt höga arrendebelopp. Att, såsom nu föreslagits, låta denna omstän-

dighet föranleda fastställande av ett allt för högt försäljningspris synes oss dock vara obilligt.

Av landstingets och hushållningssällskapets ombud i uppskattningsnämnden för arrende- och saluvärdering av kronoegendomar i Norra Kalmar län har föregående år gjorts en värdering, som slutar på en summa av 16,068 kronor 91 öre för både vattenfall och jordområden. Det vill synas, som om dessa med ortens förhållanden väl förtrogna personer kommit det skäligen värdet närmare än det domänstyrelsens uppskattning innebär. (I uppskattningsnämndens värdering ingick ändock ett betydligt större markområde än det som nu föreslagits till försäljning.)

Med hänsyn till de omständigheter, som föranlett den höga prissättningen på ifrågavarande vattenfall med tillhörande markområden, kunna vi icke underlåta föreslå, att riksdagen beslutar en skälig nedsättning av köpesumman samt att bolaget i varje fall måtte beredas den lindring, som ett erläggande av densamma i överensstämmelse med de grunder, som gälla vid försäljning av kronoegendomar i allmänhet, kan ge.

Vi hemställa alltså, att riksdagen måtte besluta,

dels att till aktiebolaget Järnforsens möbelfabrik må mot en köpeskillning, ej understigande 22,300 kronor, försäljas 5,4110 hektar av förra trumpetarbostället $\frac{1}{2}$ mantal Prästnäs nr 1 i Målilla socken av Kalmar län, jämte till nämnda boställe hörande vattenrätt i Emån, samt 0,0550 hektar av 1 mantal Klövdala nr 1 med utjordarna Klövdala nr 1 och 2 i Järeda socken av samma län, allt under villkor

att köpeskillningen skall erläggas med en sjättedel vid tillträdet och en sjättedel den 14 mars varje av nästpåföljande fem år,

att köpeskillningen skall inbetalas till länsstyrelsen i länet,

att köpebrev skall utfärdas, så snart första sjättedelen av köpeskillningen guldits och köparens skuldförbindelse å återstoden avlämnats,

att det mellan kronan och bolaget till den 14 mars 1940 gällande arrendekontraktet skall upphöra vid köpets avslutande, med skyldighet för bolaget att erlägga för tiden intill tillträdesdagen belöpande arrendeavgäld,

att köparen ensam skall vidkännas de med områdets avskiljande och lagfart förenade kostnaderna, samt

att köparen uppför och underhåller lämpligt stängsel i gränsen mellan det försälda området å ena sidan och i kronans ägo kvarvarande mark å den andra;

dels ock, vid bifall härtill, att lägenheten Trekanten om 0,5170 hektar må fränskiljas kronoparken Klövdala i Kalmar län och försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar.

Stockholm den 26 februari 1926.

Emil Gustafson.

Oscar Carlström.